

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. K.**, bývajúcej v P., **2/ J. K.**, bývajúceho v P., **3/ A. K.**, bývajúceho v P., **4/ maloletej I. K.**, bývajúcej v P., zastúpená žalobkyňou 1/ ako zákonnou zástupkyňou, žalobcovia 2/, 3/ a 4/ zastúpení Advokátskou kanceláriou K., so sídlom v B., proti žalovaným **1/ Š.**, so sídlom v B. a **2/ T.**, so sídlom v B., obom zastúpeným JUDr. E. K., advokátkou v B., **o určenie neplatnosti právneho úkonu a o určenie vlastníckeho práva k hnutel'ným veciam a nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 5 C 86/2005, o dovolaní žalobcov 2/, 3/ a 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. mája 2011 sp. zn. 43 Cob 310/2010, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. mája 2011 sp. zn. 43 Cob 310/2010 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Lučenec rozsudkom zo 14. júna 2010 č.k. 5 C 86/2005-754 v prvej výrokovej vete určil, že žalovaná 1/ je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných v katastri nehnuteľností vedenom Správou katastra P., na LV číslo X. pre okres P., Obec B. s ich príslušenstvom, ktoré vo výroku špecifikoval. V druhej výrokovej vete okresný súd žalobu žalobcov 1/ a 4/ voči žalovaným 1/ a 2/ o určenie, že kúpna zmluva z 24. februára 2005 uzavretá medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a žalovanou 2/ ako kupujúcou, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený Správou katastra P. dňa 2. marca 2006 pod číslom V. je neplatná, zamietol. V tretej výrokovej vete súd prvého stupňa zamietol žalobu žalobkyne 1/ voči obom žalovaným o určenie vlastníckeho práva žalovanej 1/ k hnutel'ným a nehnuteľným veciam podľa výroku rozsudku. Vo štvrtej výrokovej vete súd prvého stupňa uviedol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku vo veci samej. V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že žaloba v tejto veci bola na súd podaná

pôvodným žalobcom J. K., ktorý sa domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej žalovanými 1/ a 2/ dňa 24. februára 2005, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti vedené na LV číslo X. k. ú. B.. Súčasne sa domáhal určenia vlastníckeho práva žalovanej 1/ k týmto nehnuteľnostiam, ako aj k hnutelným veciam s odôvodnením, že kúpna zmluva o prevode nehnuteľností a hnutelných vecí uzavretá medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a žalovanou 2/ ako kupujúcou je absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor s ustanovením § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka. Po smrti pôvodného žalobcu J. K. súd prvého stupňa konal so žalobkyňou 1/ ako správkynou dedičstva po poručiteľovi J. K. a na základe jej návrhu a súhlasného stanoviska žalobcov 2/, 3/ a 4/ z 21. januára 2010 súd konal so všetkými dedičmi po poručiteľovi. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že I. Š. pri podpise kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanou 1/ a žalovanou 2/ dňa 24. februára 2005 nebol oprávnený konať za žalovanú 1/ ako predávajúcu. Keďže kúpna zmluva z 24. februára 2005 bola podpísaná len jedným členom predstavenstva žalovanej 1/, bola uzavretá v rozpore s jej stanovami, a preto je právny úkon kúpnej zmluvy absolútne neplatný pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Súd prvého stupňa sa tiež zaoberal otázkou, či I. Š. bol oprávnený konať za žalovanú 1/ pri uzatváraní tejto kúpnej zmluvy na základe plnomocenstiev, ktoré mu boli už skôr poskytnuté, a to plnomocenstvo zo 6. júna 2004, plnomocenstvo z 30. novembra 2004 a plnomocenstvo z 1. januára 2005 a dospel k záveru, že tieto plnomocenstvá sú podľa § 39 Občianskeho zákonníka tiež neplatné, keďže sa nimi obchádza zákon. Súd prvého stupňa hodnotil ako nadbytočný žalobcami požadovaný výrok o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej žalovanými 1/ a 2/ 24. februára 2005. S poukazom na ustanovenie § 151 ods. 3 O.s.p. súd prvého stupňa rozhodol, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 26. mája 2011 sp. zn. 43 Cob 310/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti prvej výrokovej vety zmenil tak, že žalobu zamietol. Ďalej vyslovil, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa po právoplatnosti tohto rozhodnutia. V nenapadnutej časti ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že súhlasí so záverom súdu prvého stupňa v tom, že plnomocenstvo, vystavené 17. februára 2005 J. R., predsedom predstavenstva žalovanej 1/, pre I. Š. na zastupovanie osoby predsedu predstavenstva, ktorým ho splnomocňoval na predaj nehnuteľností spolu s technologickým zariadením, bolo vystavené v rozpore so zákonom. Takéto plnomocenstvo nezakladalo pre menovaného oprávnenie konať v mene obchodnej spoločnosti. Pokiaľ bolo

jeho cieľom konať v zastúpení predsedu predstavenstva spolu s ďalším členom predstavenstva za obchodnú spoločnosť, nejde o relevantný právny úkon. Pokiaľ však ide o hodnotenie plnomocenstva vystaveného pre I. Š. 1. januára 2005 obchodnou spoločnosťou - žalovanou 1/, ktoré bolo podpísané dvoma členmi predstavenstva (predsedom J. R. a členom predstavenstva T. Ď.), odvolací súd toto plnomocenstvo považoval za platne vystavené, ktoré oprávňovalo splnomocnenca na zastupovanie žalovanej 1/ vo všetkých právnych veciach, vrátane uzatvárania zmlúv s tretími osobami. Záver súdu prvého stupňa, že na základe udeleného plnomocenstva sa vytvoril stav, keď obchodnú spoločnosť - žalovanú 1/ prestali riadiť jej orgány a vlastne ju riadil I. Š., považoval odvolací súd za nesprávny. Odvolací súd dospel k záveru, že kúpna zmluva uzavretá 24. februára 2005 medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a žalovanou 2/ ako kupujúcou je platným právnym úkonom a za žalovanú 1/ ju uzavrel I. Š., ktorý bol na základe písomnej plnej moci z 1. januára 2005 oprávnený takúto zmluvu za žalovanú 1/ uzavrieť. Odvolací súd preto podľa § 220 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že návrh zamietol. Odvolací súd ďalej uviedol, že podľa § 151 ods. 3 O.s.p. a podľa § 224 ods. 4 O.s.p. o trovách prvostupňového a aj o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadli v celom jeho rozsahu žalobcovia 2/, 3/ a 4/ dovolaním, pretože podľa ich názoru v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Vo svojom dovolaní ďalej okrem iného uviedli, že odlišné závery odvolacieho súdu od záverov súdu prvého stupňa nevychádzali z vykonaného dokazovania, keďže v konaní neboli vykonané mnohé dôkazy navrhnuté a predložené súdu žalobcami jednak na pojednávaniach a jednak v ich písomných podaniach. V priebehu konania žalovaná 2/ zmenila svoje obchodné meno na T., so sídlom v B..

Žalované navrhli dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Vady v zmysle § 237 O.s.p. dovolatelia síce namietali (bližšie ich nešpecifikovali), tieto však najavo v dovolacom konaní nevyšli.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov obce, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle ustanovenia § 220 O.s.p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie (§ 219 O.s.p.), ani na jeho zrušenie (§ 220 O.s.p.).

Ak odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záveroch, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia súdu prvého stupňa v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe

ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriaceho podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové zistenia a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa chcel odvolací súd odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný poklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonané zákonom č. 273/2007 Z.z. vrátane novely uskutočnenej zákonom č. 348/2008 Z.z. Je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam, dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa. Na to, aby ich mohol inak zhodnotiť, ich musí v odvolacom konaní opäť vykonať.

Odvolací súd podľa týchto ustanovení a zásad v danej veci nepostupoval, keď vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, na základe ktorých ale dospel k iným skutkovým zisteniam, z ktorých vyvodil iný právny záver bez toho, aby doplnil alebo opakoval dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa.

Žalobcovia sa domáhali voči žalovaným určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej žalovanými 1/ a 2/ 24. februára 2005, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti vedené na LV číslo X. k. ú. B. a súčasne sa domáhali určenia vlastníckeho práva žalovanej 1/ k týmto nehnuteľnostiam, ako aj k hnutelným veciam s odôvodnením, že kúpna zmluva o prevode nehnuteľností a hnutelných vecí uzavretá medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a žalovanou 2/ ako kupujúcou je absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor s ustanovením § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka. Súd prvého stupňa sa okrem iného zaoberal otázkou, či I. Š. bol oprávnený konať za žalovanú 1/ pri uzatváraní tejto kúpnej zmluvy na základe plnomocenstiev, ktoré mu boli už skôr poskytnuté, a to plnomocenstvo zo 6. júla 2004, z 30. novembra 2004 a z 1. januára 2005. Dospel k záveru, že tieto plnomocenstvá sú podľa § 39 Občianskeho zákonníka tiež neplatné, keďže sa nimi obchádza zákon. V porovnaní s uvedeným odvolací súd pokiaľ ide o hodnotenie plnomocenstva vystaveného pre I. Š.

1. januára 2005 žalovanou 1/, ktoré bolo podpísané dvoma členmi predstavenstva (predsedom J. R. a členom predstavenstva T. Ď.), toto plnomocenstvo považoval za platne vystavené, ktoré oprávňovalo splnomocnenca na zastupovanie žalovanej 1/ vo všetkých právnych veciach, vrátane uzatvárania zmlúv s tretími osobami. K takémuto odlišnému záveru mohol odvolací súd dospieť len na základe prehodnotenia vykonaných dôkazov.

Obsah zápisnice z pojednávania pred odvolacím súdom z 26. mája 2011 (č.l. 792) svedčí o tom, že odvolací súd v skutočnosti nevykonal žiadne dokazovanie. Doplnením dokazovania alebo jeho zopakovaním, nie je totiž podanie správy o doterajšom priebehu konania povereným členom senátu ani vyjadrenie účastníkov konania k veci na odvolacom pojednávaní.

Odvolací súd si tak nezadovážil rovnocenný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Pokiaľ dovolatelia namietali, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľmi napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

So zreteľom na vyššie uvedené procesné pochybenie odvolacieho súdu dospel odvolací súd k záveru, že v predmetnom konaní došlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na túto procesnú vadu konania zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). S prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie, nezaoberal sa ďalšími

námietkami uvedenými v dovolaní (vrátane námietky, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2013

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová